

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра державного будівництва

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Концептуальні основи децентралізації влади та реформи
місцевого самоврядування в Україні»
(варіативна)

Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Програма навчальної дисципліни «Концептуальні основи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування в Україні»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень третій (доктор філософії)

Розробники:

Серьогіна С.Г., д.ю.н., проф.

Петришина М.О., к.ю.н., доц.

Лялюк О.Ю., к.ю.н, доц.

Бодрова І.І., к.ю.н., доц.

Затверджено на засіданні кафедри державного будівництва
протокол № 20 від 16 червня 2020 р.

Завідувач кафедри д.ю.н., проф.Серьогіна С.Г.

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	9
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	10
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	17
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	17
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	17
4.3. Освітні технології та методи навчання.....	17
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни	18
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	20
4.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни.....	31
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни	31
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей	41
Додаток 3. Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями в програмі навчальної дисципліни	44

1. Вступ

1. Ціллю навчальної дисципліни «Концептуальні основи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування» є формування цілісного уявлення про сучасні концептуальні підходи, а також практичні аспекти реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади.

Завданнями навчальної дисципліни «Концептуальні основи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування» відповідно до її знаннєвої компоненти і дидактичної структури є:

- надання теоретичних і прикладних знань про правові аспекти децентралізації влади;
- формування системного і критичного розуміння інституційних, організаційних, функціональних та інших напрямів реформування територіальної організації влади та місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних державах;
- ознайомлення з основними нормативно-правовими актами у сфері забезпечення децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування;
- поглиблення знань про вітчизняний та зарубіжний досвід організації та проведення реформ місцевого самоврядування;
- використання отриманих теоретичних і прикладних знань і навичок у процесі подальших наукових розробок у сфері гармонізації національного законодавства України та держав-членів ЄС відповідно до міжнародних і європейських стандартів місцевого самоврядування;
- отримання уявлення про інноваційні компоненти реформування місцевого самоврядування у зарубіжних державах і в Україні;
- виявлення та критичне осмислення основних тенденцій у сфері реформування місцевого самоврядування і децентралізації влади у зарубіжних державах;
- розуміння значення демократії участі у процесі подальшого реформування місцевого самоврядування, зокрема, на підставі вивчення позитивного і негативного зарубіжного досвіду.

2. Навчальна дисципліна «Концептуальні основи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування» належить до циклу дисциплін, що пропонуються до викладання за вибором аспіранта. При вивченні наукової дисципліни поглиблюються теоретичні та професійні знання тримані при вивченні таких дисциплін: «Конституційне право України», «Муніципальне право», «Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні», «Державна влада та місцеве самоврядування: теорія та практика».

3. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при проходженні практики здобувачами вищої освіти третього освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії (зі спеціальності – 081 «Право» / 08 «Право»).

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформованих в результаті освоєння навчальної дисципліни:

Предметні компетентності здобувача вищої освіти третього освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії (зі спеціальності – 081 «Право» / 08 «Право»), сформованих в результаті освоєння навчальної дисципліни «Концептуальні основи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування»:

ПК-1. Здатність до розуміння сучасних проблем розвитку місцевого самоврядування та територіальної організації влади, критично оцінювати підходи та моделі розвитку місцевого самоврядування.

ПК-2. Здатність застосовувати системний підхід до проблем правового забезпечення місцевого самоврядування та його реформи.

ПК-3. Здатність оцінювати сучасний стан розвитку місцевого самоврядування та пропонувати напрямки удосконалення його здійснення.

ПК-4. Здатність доводити власну точку зору щодо напрямків муніципальної політики в світі та в Україні.

ПК-5. Уміння здійснювати пошук, систематизацію, критичний аналіз, оброблення, оцінку та синтез інформації щодо державної муніципальної

політики, реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування, отриманої з різних джерел.

ПК-6. Здатність розуміти роль електронного урядування в процесі здійснення реформи місцевого самоврядування в Україні.

ПК-7. Уміння моделювати практичні ситуації та передбачати перспективи розвитку правових явищ у сфері місцевого самоврядування.

ПК-8. Навички публічних виступів, дискутування та викладання проблематики муніципально-правових явищ, пов'язаних з реформою децентралізації влади.

ПК-9. Здатність аналізувати вектори розвитку територіальних громад та їх об'єднань.

ПК-10. Здатність розуміти сучасні способи децентралізації державної влади.

ПК-11. Здатність визначати сучасні проблеми територіальної організації влади.

ПК-12. Навички застосування європейського досвіду реформування адміністративно-територіального устрою.

ПК-13. Уміння орієнтуватися в системі законодавчих та локальних правових актів, що регламентують суспільні відносини у сфері децентралізації влади.

ПК-14. Здатність глибоко розуміти всі процедурно-правові засоби реалізації кожного напрямку децентралізації влади в Україні.

ПК-15. Уміння орієнтуватися у застосуванні ключових правових категорій реформи децентралізації влади, розуміти їх суть та значення.

ПК-16. Здатність оцінити важливість впровадження елементів демократії участі на всіх рівнях територіальної організації влади в Україні.

ПК-17. Уміння визначати інноваційні підходи до аналізу правових та управлінських явищ під час здійснення реформи децентралізації влади в Україні.

ПК-18. Здатність до конструктивного планування модернізації місцевого самоврядування в Україні.

ПК-19. Уміння визначати шляхи зміцнення доходів місцевого самоврядування як ключовий чинник забезпечення фінансової децентралізації.

ПК-20. Здатність змодельовати системно-структурну організацію місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації влади.

Експлікація загальних і професійних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

4. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти (результати навчання для програми навчальної дисципліни «Концептуальні основи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування») визначаються з урахуванням результатів навчання, закріплених в освітньо-професійній програмі.

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1. Знати сучасні проблеми місцевого самоврядування та територіальної організації влади і джерела їх виникнення.

РНС НД – 1.2. Демонструвати знання теоретико-методологічних аспектів децентралізації влади.

РНС НД – 1.3. Знати сутність та види децентралізації влади.

РНС НД – 1.4. Орієнтуватись у законодавстві європейських країн, які ефективно здійснили реформу місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою.

РНС НД – 1.5. Знати основні напрямки здійснення регіональної політики.

РНС НД – 1.6. Визначати роль децентралізації влади у процесах становлення громадянського суспільства.

РНС НД – 1.7. Знати систему форм демократії участі та світову і вітчизняну практику їх застосування.

РНС НД – 1.8. Розуміти роль публічно-приватного партнерства в процесі здійснення реформи децентралізації влади.

РНС НД – 1.9. Знати роль інформатизації у здійсненні процесів децентралізації.

РНС НД – 2.1. Знати процеси становлення та розвитку сучасної концепції децентралізації державної влади в Україні.

РНС НД – 2.2. Визначати напрямки здійснення реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

РНС НД – 2.3. Розуміти сутність місцевого самоврядування як багатоаспектного явища та сучасні підходи до його реформування.

РНС НД – 2.4. Знати сучасний стан реформи місцевого самоврядування, враховуючи його етапізацію та стадійність.

РНС НД – 2.5. Демонструвати знання міжнародних стандартів місцевого самоврядування та володіти практикою їх імплементації в Україні.

РНС НД – 2.6. Знати доктринальні підходи та правові вимоги до формування об'єднання територіальних громад.

РНС НД – 2.7. Демонструвати зарубіжну практику укрупнення територіальної основи місцевого самоврядування на базовому, субрегіональному та регіональному рівнях.

РНС НД – 2.8. Розуміти порядок проведення та прогнозувати можливі наслідки реформи фінансової децентралізації.

РНС НД – 2.9. Знати форми та методи взаємодії місцевого самоврядування з органами публічної влади та суб'єктами громадянського суспільства та прогнозувати наслідки такої взаємодії.

РНС НД – 2.10. Демонструвати знання системи публічних послуг, їх види та порядок надання.

PHC НД – 2.11. Орієнтуватися в системі повноважень суб'єктів місцевого самоврядування, принципах їх формування та перерозподілу.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією освітньо-професійної програми визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

5. Модуляризація компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни.

Експлікація модуляризації компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЕКТС: 7 Кількість модулів: 2 Загальна кількість годин: 210 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – третій (доктор філософії) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	Варіативна Модуль 1 Лекції: 18 год. Практичні заняття: 10 год. Самостійна робота: 59 год. Модуль 2 Лекції: 22 Практичні заняття: 10 Самостійна робота: 91 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1 Децентралізація влади: загальні засади

Теоретико-методологічні аспекти розуміння децентралізації влади як конституційно-правового явища. Поняття і сутність категорії «децентралізація»: базові аспекти і проблеми сучасного розуміння. Методологічні засади дослідження децентралізації публічної влади. Концепт «децентралізація» у політико-управлінському та правовому дискурсі. Поняття та основні організаційно-правові механізми децентралізації публічної влади. Сутність та види децентралізації публічної влади. Теоретичні засади становлення традицій децентралізації публічної влади на українських теренах. Децентралізація публічної влади як структурний елемент конституційної модернізації.

Децентралізація влади: досвід ЄС. Децентралізація в контексті європейського врядування. Децентралізація і багаторівневе врядування ЄС. Основні принципи здійснення децентралізації влади в державах–членах ЄС. Конституційні засади децентралізації публічної влади в країнах ЄС. Моделі децентралізації влади країн Європейського Союзу. Адміністративна децентралізація і деконцентрація влади у сучасній Франції. Правовий статус префектів у Франції: законодавче регулювання та практика функціонування. Децентралізація влади у Польщі: ключові аспекти та перспективи для України. Конституційне становлення і розвиток децентралізації публічної влади у Швейцарії. Особливості децентралізації публічної влади в країнах Скандинавії та Прибалтики. Децентралізована система управління Чехії та Словаччини. Практичний досвід запровадження децентралізації в Угорщині.

Регіоналізація як форма децентралізації. Поняття, ознаки та види регіонів. Регіоналізм і регіоналізація. «Старий» і «новий» регіоналізм. Компаративний регіоналізм. Регіональна політика держави. Регіоналізація як важливий тренд сучасного світового і європейського розвитку. Європейський досвід регіоналізації, «Європа регіонів». Підвищення ролі мегаполісів у

процесах регіоналізації. Регіоналізація і загрози сепаратизму. Регіональне представництво та регіональне співробітництво. Регіоналістська держава як новітня форма територіального устрою. Досвід Іспанії та Італії в розбудові регіоналістської держави.

Демократія участі як складовий чинник децентралізованої публічної влади. Роль децентралізації влади у процесах становлення громадянського суспільства. Громадська думка як складова легітимної політичної влади. Демократія участі: змістовна і термінологічна характеристика. Форми демократії участі: український та зарубіжний досвід. Формування самоврядних практик і навичок у мешканців територіальної громади як умова розвитку місцевої демократії. Правове регулювання колективних та індивідуальних форм участі членів територіальної громади у процесах децентралізації публічної влади та реформи місцевого самоврядування в Україні. Громадський контроль як ефективний інструмент модернізації місцевого самоврядування в Україні. Основні напрямки розвитку та реформування інститутів громадського контролю у сфері місцевого самоврядування в Україні. Проблеми правового регулювання форм демократії участі в Україні.

Основні документи Ради Європи з питань розвитку демократії участі на місцевому рівні. Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах місцевої влади та пояснювальна доповідь до нього. Рекомендація 19 (2001) Комітету міністрів Ради Європи «Про участь громадян у публічному (громадському) житті на місцевому рівні». Рекомендація 113 (2002) Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи «Про відносини між громадськістю, місцевою радою та виконавчою владою в місцевій демократії (інституційні рамки місцевої демократії)». Рекомендація 139 (2003) Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи «Неурядові організації і місцева та регіональна демократія». Рекомендація 182 (2005) Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи «Про участь громадськості у справах місцевого значення і виборах». Заключна декларація

«Добре місцеве та регіональне врядування у нестабільний час: запорука змін», ухвалена на 16-й сесії Європейської конференції міністрів держав-членів Ради Європи, відповідальних за місцеве та регіональне врядування (м. Утрехт, Нідерланди, 16-17 листопада 2009 р.).

Публічно-приватне партнерство в аспекті децентралізації. Поняття публічно-приватного партнерства (ППП), його причини, форми та напрямки. Принципи та пріоритетні сфери реалізації PPP. Переваги від використання інструментів PPP. Типи PPP за ступенем участі приватного сектору, метою створення та ознакою цілеспрямованості формування партнерських відносин. Концесії та аутсорсинг як форми публічно-приватного партнерства. Європейський досвід PPP. Економічний, соціальний та екологічний ефекти PPP. Правові, організаційні та матеріально-фінансові проблеми PPP. Гарантії прав сторін PPP. Аналіз ефективності PPP.

Децентралізація в умовах розвитку інформаційного суспільства. Інформаційне суспільство: поняття та ознаки. Роль інформатизації у здійсненні процесів децентралізації. Перспективи використання технології блокчейн у здійсненні місцевого та регіонального самоврядування. Електронне врядування на муніципальному рівні. Забезпечення доступу громадян до процесів формування інформаційного суспільства через упровадження інноваційних підходів, інструментів та технологій електронного урядування. Європейський досвід електронного врядування на регіональному та місцевому рівнях. Формування системи регіональних і місцевих електронних інформаційних ресурсів. Концепція «розумного міста» в аспекті децентралізації.

Модуль 2. Децентралізація влади та реформа місцевого самоврядування в Україні: сучасний стан і напрямки розвитку

Формування засад децентралізації публічної влади в Україні. Становлення та розвиток сучасної концепції децентралізації державної влади в Україні. Основні тенденції розбудови системи публічної влади в Україні на сучасному етапі державотворення. Мета, завдання та способи децентралізації

влади в Україні. Проблеми та перспективи конституційного реформування у сфері децентралізації державної влади в Україні. Посилення ролі місцевого самоврядування як перспективний напрям конституційної модернізації публічної влади.

Реформа місцевого самоврядування як елемент децентралізації влади в Україні: актуальні проблеми реалізації. Місцеве самоврядування як контекст формування парадигми демократичного врядування. Передумови реформи місцевого самоврядування в Україні. Правове регулювання реформи місцевого самоврядування в Україні. Завдання, етапи та суб'єкти реформування місцевого самоврядування в Україні. Конструктивне планування модернізації місцевого самоврядування в Україні. Концепція та основні засади реформування органів місцевого самоврядування в Україні: результати та виклики.

Механізм гарантування прав місцевого самоврядування в Україні в умовах муніципальної реформи. Проблеми конституювання міжнародних правових стандартів місцевого самоврядування в Україні. Основні тенденції і пріоритети сучасного етапу імплементації міжнародних стандартів у систему місцевого самоврядування в Україні. Запровадження стандартів «доброго демократичного врядування» на місцевому рівні в Україні. Інноваційні механізми залучення територіальних громад до реалізації державної політики. Локальна ідентичність та «соціальне включення» в умовах децентралізації. Вплив територіальної громади на процеси децентралізації публічної влади та реформи місцевого самоврядування в Україні. Правове регулювання запобігання корупції в органах місцевого самоврядування в Україні.

Створення і підтримка спроможних територіальних громад як напрямок реформи місцевого самоврядування в Україні. Утворення об'єднаної територіальної громади та реорганізація органів місцевого самоврядування в Україні в умовах муніципальної реформи. Методика формування спроможних територіальних громад. Основні умови та порядок

добровільного об'єднання територіальних громад в Україні. Особливості здійснення місцевого самоврядування об'єднаними територіальними громадами в Україні. Компетенція органів та посадових осіб об'єднаних територіальних громад в Україні. Специфіка та напрямки вдосконалення правового статусу старости. Застосування програмно-цільового підходу в управлінні розвитком територій в Україні. Проектна діяльність як чинник формування спроможної територіальної громади. Програма місцевого розвитку: порядок розробки, прийняття, реалізації.

Правове регулювання фіскальної децентралізації в Україні. Правове регулювання ресурсного забезпечення децентралізації влади в Україні. Стан організації фінансового забезпечення розвитку територіальних громад в Україні та державах Європейського Союзу. Місцеві бюджети та проектне фінансування розвитку громад. Механізми формування фінансових ресурсів територіальних громад в умовах децентралізації. Податкова автономія місцевих органів влади в контексті фіскальних повноважень. Напрямки забезпечення фінансової самостійності місцевого самоврядування в Україні. Участь держави у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування в Україні. Розширення джерел фінансування розвитку територіальних громад в Україні. Бюджетування в умовах децентралізації та інноваційного розвитку територіальних громад. Організація міжбюджетних відносин в умовах фіскальної децентралізації. Особливості формування фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації. Шляхи зміцнення доходів місцевого самоврядування в умовах фіскальної децентралізації. Партиципаторне бюджетування як інноваційний інструмент демократії участі.

Механізми та інструменти модернізації системно-структурної організації місцевого самоврядування в Україні. Особливості формування моделюєтворюючих систем місцевого самоврядування в країнах ЄС. Реформування публічної адміністрації на місцевому рівні в країнах ЄС. Моделювання системно-структурної організації місцевого самоврядування в

Україні в умовах децентралізації влади. Проблеми системно-структурної організації місцевого самоврядування в Україні та напрямки її реформування. Шляхи удосконалення правового статусу органів місцевого самоврядування в Україні. Перспективи інституційних перетворень публічної влади на районному та обласному рівнях в Україні. Передумови та перспективи запровадження інституту префекта в механізмі нагляду та контролю у сфері місцевого самоврядування в Україні.

Міжмуніципальне співробітництво територіальних громад в Україні. Муніципальна консолідація в аспекті модернізації територіальної організації влади. Нормативно-правове забезпечення міжмуніципального співробітництва територіальних громад в Україні. Принципи, суб'єкти та порядок ініціювання співробітництва територіальних громад в Україні. Основні форми співробітництва територіальних громад в Україні. Консультації з громадськістю, інформаційне забезпечення співробітництва територіальних громад. Інституційне забезпечення розвитку співробітництва територіальних громад в Україні. Стимулювання розвитку співробітництва територіальних громад, фінансове та ресурсне забезпечення міжмуніципального співробітництва. Крайні вітчизняні та зарубіжні практики з питань співробітництва територіальних громад. Агломерації як фундамент співробітництва територіальних громад.

Удосконалення надання публічних послуг як напрямок реформи децентралізації та місцевого самоврядування в Україні. Муніципальні послуги як особливий вид діяльності органів місцевого самоврядування. Зарубіжні практики надання публічних послуг на муніципальному рівні. Новітні підходи до надання публічних послуг в Україні. Правове забезпечення надання публічних послуг в Україні на місцевому рівні. Організація та функціонування центрів надання адміністративних послуг в Україні. Особливості надання публічних послуг в об'єднаних територіальних громадах. Моніторинг у системі оцінювання надання послуг об'єднаними територіальними громадами. Основні напрями модернізації надання

публічних послуг в умовах реформування місцевого самоврядування. Концепція розвитку цифрової (електронної) демократії як стратегічний напрям сталого розвитку України.

Удосконалення розподілу повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування як напрямок реформи децентралізації влади і місцевого самоврядування в Україні. Конституювання розмежування предметів відання і повноважень між інститутами місцевого самоврядування та органами державної влади; український та зарубіжний досвід. Принцип субсидіарності як умова модернізації системи місцевого самоврядування в Україні. Делегування повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування у механізмі децентралізації державної влади. Делегування повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування в Україні та в країнах-членах ЄС. Напрямки вдосконалення законодавства щодо розмежування компетенції органів місцевого самоврядування і органів державної влади в Україні.

Реформування територіальної організації влади в Україні в аспекті децентралізації. Адміністративно-територіальний устрій України та правове забезпечення його реформування. Європейський досвід реформування адміністративно-територіального устрою. Визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади як напрямок муніципальної реформи в Україні. Принципи реформування територіальної організації влади в Україні. Громада як базова адміністративно-територіальна одиниця: перспективи запровадження в Україні. Реформування системи місцевих органів виконавчої влади. Удосконалення механізму державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна підготовка здобувачів вищої освіти рівня доктора філософії.

Види навчальних занять: лекція, семінарське (практичне) заняття.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійною є робота здобувача вищої освіти рівня доктора філософії, яка планується та виконується відповідно до навчального плану за допомогою педагогічного керівництва, але без участі викладача. Цей вид роботи спрямований на формування предметних компетентностей, а також має сприяти поглибленню й розширенню наукових знань і здібностей. Під час самостійної роботи здобувач вищої освіти рівня доктора філософії повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, наукову літературу, нормативно-правові акти, вітчизняну судову практику відповідно до переліку тем, що виносяться на лекції, а також практичні заняття.

Формами самостійної роботи здобувачів вищої освіти рівня доктора філософії є: 1) підготовка до практичних занять; 2) самостійне вивчення додаткової літератури та додаткових питань; 3) робота з інформаційними ресурсами; 4) підготовка до розгляду модельних справ і практичних задач; 5) підготовка до дебатів, дискусій, круглих столів; 6) підготовка до іспиту згідно переліку питань, що розроблені кафедрою.

4.3. Освітні технології та методи навчання

Освітні технології: проблемного навчання; аудіовізуальні; контекстного навчання; студентоцентристського навчання; проектні тощо.

Методи навчання: лекції; практичні заняття (семінари, колоквиуми, круглі столи, дебати, вокшопи); ділові ігри; кейс-стаді; індивідуальні консультації; групові консультації.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

1. Поточний контроль здобувачів

Контроль знань в рамках навчальної дисципліни «Концептуальні основи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування» здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи.

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів:

Лекції: 0 балів.

Семінарські заняття: 17 балів.

Виконання завдань СРС: 8 балів.

Індивідуальна робота: 5 балів.

Педагогічний контроль (Модуль №1, Модуль №2): 5 балів x 2 = 10 балів.

Іспит: 60 балів.

Разом: 100 балів.

2. Підсумковий контроль знань здобувачів

Результати поточного контролю знань аспірантів є основою для визначення загальної успішності і враховуються при виставленні балів за підсумковий контроль знань.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮАУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100

B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1 – 34

3. Критерії і рівні оцінювання результатів навчання

Відмінний рівень відображає глибокий та системний рівень володіння здобувачем вищої освіти рівня доктора філософії знаннями у сфері наукових концепцій та проблем правового регулювання, а також практичних аспектів проведення децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування.

Пороговий рівень відображає достатнє володіння здобувачем вищої освіти рівня доктора філософії знаннями у сфері наукових концепцій та проблем правового регулювання, а також практичних аспектів проведення децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування.

Типовий рівень відображає добре володіння здобувачем вищої освіти рівня доктора філософії знаннями у сфері наукових концепцій та проблем правового регулювання, а також практичних аспектів проведення децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування.

5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення дисципліни

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відом. Верхов. Ради України*. 1996. № 30. № 141.
2. Виборчий Кодекс України: Закон, Кодекс № 396-IX від 19.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
3. Про адміністративні послуги: Закон України від 6.09.2012 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
4. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. Ст. 91.
5. 8. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 34. Ст. 1167.
6. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Відом. Верхов. Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9.09.1999 № 585-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
5. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7.06.2001 № 2493–III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
6. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
7. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>
8. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 № 90-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80>
9. Про схвалення Концепції розвитку електронних послуг в Україні:

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 918-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80>

10. Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2013 № 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/57-2013-%D0%BF>

11. Про затвердження плану заходів з реалізації нового етапу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на 2019-2021 роки: *Розпорядження, План, Заходи*. Кабінет Міністрів України від 23.01.2019 № 77-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2019-%D1%80>

12. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України: *Постанова, Програма, Стандарт*. Верховна Рада України від 04.10.2019 № 188-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/188-20#n2>

13. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: *Розпорядження* Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-з. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>

14. Європейська хартія місцевого самоврядування. Страсбург, 15 жовтня 1985 р. Офіційний переклад. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036

15. Всесвітня декларація місцевого самоврядування, Ріо-де-Жанейро, 26 вересня 1985 р. Місцеве самоврядування. 1997. № 1–2. С. 95–97.

16. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями. Мадрид, 21 травня 1980 р. (зі змінами). Офіційний переклад. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_106

17. Переглянута Європейська хартія про участь молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівні. Конгрес місцевих та регіональних влад Європи, 12 травня 2003 р. URL : http://humanrightsinukraine.org.ua/wp-content/uploads/2015/10/eu_charter_ukr.pdf

18. Європейська хартія міст, 17 травня 1992 р. URL : <http://uristinfo.net/2010-12-18-14-34-28/42-pdbilenchuk-mistseve-samovrjaduvannja-v-ukrayini/743-evropejskaja-hartija-gorodov.html>

19. Європейська хартія міст II (маніфест нової урбаністики), 29 травня 2008 р. URL : <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-9.-European-chart.pdf>

20. Конвенція про участь іноземців у суспільному житті на місцевому рівні, Страсбург, 5 лютого 1992 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_318

21. Лейпцизька хартія сталих європейських міст, 24–25 травня 2007 р. URL: http://2.auc.org.ua/sites/default/files/leypcizka_hartiya.pdf

22. Декларація щодо регіоналізму в Європі прийнята 4 грудня 1996 року на засіданні Асамблеї Європейських регіонів (АЄР) в м. Базелі. URL: <http://radaprogram.org/sites/default/files/publications /decentralization.pdf>

23. Рекомендація Ради Європи 39 (1998), 6 березня 1998 р. «Про інкорпорацію Європейської хартії місцевого самоврядування в правові системи країн, які її ратифікували, і про правовий захист місцевого самоврядування». Офіційний сайт Ради Європи. URL : <https://wcd.coe.int>.

24. Рекомендація Ради Європи 48 (1998) «Про місцеву та регіональну демократію в Україні» від 27 травня 1998 р. Офіційний сайт Ради Європи. – URL: <https://wcd.coe.int>

25. Резолюція Ради Європи 123 (2001) «Про місцеву та регіональну демократію в Україні», 9 листопада 2001 р. URL : <https://wcd.coe.int>

26. Рекомендація Ради Європи 171 (2005), 1 червня 2005 р. «Про «Консультації місцевих влад» – імплементація Європейській хартії місцевого самоврядування – ст. 4.6, 5, 9.6 і 10». URL : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=866597&Site=Congress&BackColorInternet=e0cee1&BackColorIntranet=e0cee1&BackColorLogged=FFC67>

27. Біла книга громадської участі у процесі прийняття рішень на місцевому рівні: проект «Громадянин і держава: розвиток партнерства для

ефективного врядування в Україні» URL: http://parlament.org.ua/upload/docs/WHite_paper_UKR_ed.pdf

Підручники, навчальні посібники, монографії, статті:

Основна:

1. Батанов О.В. Муніципальне право України/ Відп. ред. М.О. Баймуратов. Видання друге/ О.В.Батанов . Х.: «Одісей». 2012. 528 с.
2. Батанов О.В. Муніципальне влада в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / відп. ред. М.О.Баймуратов. К.: Юридична думка, 2012. 656с.
3. Бисага Ю. М. Муніципальне право України : Бисага Ю. М., Рогач О. Я., Бачинська А. В. 2-ге вид., переробл. та доп. Ужгород : Ліра, 2008.440 с.
4. Борденюк В.І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії: монограф. К.: Парламентське вид-во, 2007. 576 с.
5. Волошин Ю.О., Пересада О.М. Конституційна реформа та модернізація в сучасній державі в умовах європейської інтеграції: проблеми теорії і практики: монограф. Одеса: Фенікс, 2013. 208 с.
6. Всеукраїнський форум учених правознавців “Новітній конституційний процес в Україні: питання децентралізації влади”. Право. Вісник. Додаток до журналу “Право України”. К.: Ін Юре, 2015. 93 с.
7. Гураль П.Ф. Органи місцевого самоврядування у зарубіжних країнах: навчальний посібник. Львів: Каменяр, 2007. 147 с.
8. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / О. Бориславська, І. Заверуха, Е. Захарченко та ін. К.: Софія, 2012. 128 с.
9. Досвід децентралізації у країнах Європи: зб. док. / за заг. ред. В. Б. Гройсмана; пер. з іноз. мов. К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. 766 с.
10. Любченко П.М. Муніципальне право України: навч. посіб. /

П.М.Любченко. Харків: ФІНН, 2012. 496 с.

11. Мануїлова К. В. Традиція децентралізації публічної влади України: від розпізнавання до конструювання : монографія / К. В. Мануїлова. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2018. 332 с.

12. Методика формування спроможних територіальних громад: затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. № 214. Офіційний вісник України. 2015. № 33. ст. 963.

13. Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. та ін. Муніципальне право України: Підручник / За ред. Баймуратова М.О. 2-ге вид. доп. К.: «Правова єдність», 2009. 234с.

14. Про схвалення Концепції реформи місцевого самоврядування: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 900-р. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/900-2009-p.

15. Проблеми сучасної муніципалістики : навч. посіб. / За заг. ред. О. В. Батанова. К. : Академія муніципального управління, 2012. 292 с.

16. Раделицький Ю. О. Місцеві бюджети в умовах поглиблення фінансової децентралізації в Україні: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 312 с.

17. Реформування адміністративно-територіального устрою: український та зарубіжний досвід / за ред. І.О. Кресіної, НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. К.: Логос, 2011. 399 с.

18. Романюк С. А. Децентралізація: теорія та практика застосування: монографія. Київ: НАДУ, 2018. 216 с. Стратегія та принципи здійснення реформ територіальної організації публічної влади в країнах ЄС: наук. розробка / уклад.: Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, І. Д. Шумляєва та ін. Київ: НАДУ. 2013. 52 с.

19. Cheema G. Shabbir Decentralizing Governance Emerging Concepts and Practices. Washington, D.C: ash institute for democratic governance and innovation John F. Kennedy School of Government Harvard University, 2007. 326 p.

Додаткова:

1. Баймуратов М. Децентралізація та компетенція місцевого самоврядування в Україні. Віче. 2015. № 12. С. 14–17.
2. Бодак Н. В. Реалізація принципу децентралізації влади в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2016. Вип. 36(2). С. 20-23.
3. Борденюк В. Децентралізація державної влади і місцеве самоврядування: поняття, суть та форми (види). Право України. 2005. № 1. С. 21–25.
4. Васильєва Н. В. Муніципальна консолідація як стратегічний напрям розвитку України. Наукові праці. Державне управління. 2015. Т. 263. №. 252. С. 42–46.
5. Ватуля Ю.О. Досвід реформування місцевого самоврядування в Республіці Польща. Акт. пробл. держ. упр., педагогіки та психології: зб.наук. пр. Херсон, 2010. № 2(3). С. 65–71.
6. Верменич Я.В. Адміністративно-територіальний устрій України: еволюція, сучасний стан, проблеми реформування: у 2 ч. К.: Нац. акад. наук України, 2009. 370 с.
7. Віліжінський В. М., Попов М. П. Реформування системи місцевого самоврядування в Україні з урахуванням національних традицій врядування : монографія. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. 182 с
8. Ворона П.В. Досвід формування та роботи місцевої влади Бельгії (уроки для України). Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. 2010. №1.
9. Гамбург Л. С. Теоретичні питання децентралізації державної влади в системі публічної влади унітарної держави. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2014. № 4(1). С. 134–145.
10. Ганущак Ю.І., Чипенко І.І. Префекти: уроки Франції для України. К.: Легальний статус, 2015. 42 с.
11. Децентралізація в Україні: теорія та практика конституційної,

адміністративної і муніципальної реформи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 7 квітня 2017 р.). Одеса: Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», 2017. 207 с. Жерар Марку. Звіт щодо Європейської практики та законодавчих рамок інституту префектів, порядку місцевого самоврядування в умовах надзвичайного стану. Страсбург, 17 вересня 2015 р. URL: www.slg-coe.org.ua/.../2015/.../ЗВІТ-РЄ

12. Калінкін А.С. Конституційна реформа у сфері децентралізації державної влади: проблеми теорії та практики: дис. ...канд. юрид. наук. К., 2016. 198 с.

13. Калінкін А. С. Конституційні моделі децентралізації державної влади: проблеми визначення та інтерпретації / А. С. Калінкін // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2016. – № 2. – С. 51–55

14. Канавець М.В. Сучасні підходи та зарубіжний досвід децентралізації публічної влади на місцевому і регіональному рівнях. Вісн. Київського нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. 2015. № 1(119). С. 103–109.

15. Коваленко І., Решетник Л. Визначення поняття децентралізації та її впровадження в Україні (окремі теоретичні аспекти). Історико-правовий часопис: журнал / упоряд. О. Крикунов. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. 2016. № 1 (7). С. 96–100.

16. Копил Б.К. Досвід реформування місцевого самоврядування в країнах Європейського Союзу. Теорія та практика державного управління. 2010. Вип. 4. С. 154-160.

17. Крусян А. Р. Конституційні перетворення в Україні: сприйняття і втілення європейського конституціоналізму. Конституційний процес в Україні та світовий досвід конституціоналізму : монографія / Шемшученко Ю.С., Батанов О.В., Крусян А.Р. та ін. К.: Юрид.думка, 2014. 262 с.

18. Лушагіна Т. В. Типологія та спрямованість децентралізації влади. Наукові праці. Політологія. 2016. Т. 273. №. 261. С. 7–10. Любченко П. М.

Співробітництво територіальних громад: теорія і практика / П. М. Любченко // Проблеми законності : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. - Вип. 129. - С. 50-59.

19. Лялюк О. Ю. Основні напрямки здійснення державного контролю за діяльністю місцевих рад / О. Ю. Лялюк // Проблеми законності. Вип. 101. - Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2009. - С. 45-51

20. Мануїлова К. В. Фінансова децентралізація в Україні: здобутки та прорахунки / К. В. Мануїлова // Економіка і Фінанси. 2017. № 11. С. 111– 116

21. Мануїлова К. В. Традиції та новації децентралізації публічної влади країн Європи: досвід для України / К. В. Мануїлова // Економіка і Фінанси. 2018. № 4. С. 75 – 116

22. Марцеляк О.В. Статус префектів Франції: законодавче регулювання та практика функціонування. Малий і середній бізнес (право, держава, економіка). 2015. № 3–4 (62–63). С. 56–69.

23. Нікончук А. М. Теоретичні засади децентралізації влади в процесі розвитку місцевого самоврядування в Україні. Право і безпека. 2011. №5 (42). С. 30–34

24. Петришина М. О. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування. Х.: Право, 2016. 44 с.

25. Петришина М.О., Колодяжний О.О. Зарубіжний досвід реформування місцевого самоврядування: на прикладі Франції та Польщі. Молодий вчений. № 1 (28). Ч. 2 2016. С. 47–51.

26. Петришина М. О. Теоретико-правові проблеми забезпечення надання публічних послуг суб'єктам господарювання органами місцевого самоврядування. Право та інновації. – К.; Х.:Право, 2020, 2. – С.93 – 98.

27. Пігуль Н.Г., Люта О.В. Зарубіжний досвід проведення децентралізаційних реформ. Гроші, фінанси, кредит. 2016. Вип. 9. С. 684–688.

28. Покрова Р. А. Децентралізація як основний інструмент реформування державного управління в країнах центрально-східної Європи (на прикладі Словацької Республіки та Республіки Польща). Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: збірник наукових праць Херсон: ХНТУ. 2011. С. 123–131. Андрияш В. И., Лушагина Т. В., Евтушенко А. Н. Концепт децентрализации в категориальном аппарате политической науки. SCIARTICLE. Раздел: Политология. №45 (май). 2017. URL: <http://sciarticle.ru/stat.php?i=1495519903>

29. Пасічник М. Еволюція та характерні ознаки децентралізації публічного управління. Вісник НАДУ. 2010. №4. С. 175–182.

30. Приходько Х. В. Децентралізація публічної влади та місцеве самоврядування: концептуально-правові питання. Часопис Київського університету права. 2014. № 4. С. 71–75.

31. Раделицький Ю. О., Пелехатий А. О. Фінансова незалежність бюджетів об'єднаних територіальних громад: основні проблеми та шляхи їх подолання // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2016. Вип. 4 (120). С. 125–129.

32. Раделицький Ю. О., Ковалюк О. М. Моделі формування систем місцевих бюджетів в країнах Європи // Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2017. Вип. 54. С. 302-308.

33. Раделицький Ю. О., Квасній О. Р. Основи формування податкового потенціалу місцевих бюджетів в контексті децентралізаційних процесів // Науковий журнал «Економічний вісник». 2018, С. 21-32.

34. Саліженко Л. Формування дієздатних територіальних громад: вітчизняний та зарубіжний досвід. Державне управління та місцеве самоврядування. 2014. Вип. 3(22). С. 263–273.

35. .Світлична А. Е. Децентралізація як спосіб організації публічної влади в державі. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право. 2014. Вип. 197(1). С. 33–39.

36. Серьогіна С. Всеукраїнський форум учених правознавців

“Новітній конституційний процес в Україні: питання децентралізації влади”. Право. Вісник. Додаток до журналу “Право України”. К.: Ін Юре, 2015. С.42–43.

37. Серьогіна С. Г. Конституційно-правове регулювання місцевого самоврядування в Україні та шляхи його вдосконалення / С. Г. Серьогіна // Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення: п'ятитомне вид. АПрНУ. – Т. 2. – Х.: Право. – 2008.

38. Серьогіна С. Г. Муніципальна реформа як чинник удосконалення функціонування системи місцевого самоврядування в Україні / С. Г. Серьогіна // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2013. – Вип. 26. – С. 3-15.

39. Серьогіна С. Г. Удосконалення місцевого самоврядування в Україні в умовах демократизації та консолідації суспільства. Право України. 2014. № 4. С. 107–115.

40. Скороход О.П. Досвід місцевого самоврядування Франції та Польщі: здобутки та застереження для України. Стратегічні пріоритети. № 4 (9), 2008. С. 159–164.

41. Сороковський В. Є. Децентралізація в дії: підвищення спроможності громад у наданні послуг: Методичний посібник / розроблено в рамках Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO. Київ: ТОВ РПЦ«Золоті Ворота». 2009. 115 с.

42. Татусяк С. Регіональний рівень врядування у Європейському Союзі. Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ. 2011. Вип. 2011. Т. 1 (8). С. 1–9.

43. Трещов М. Децентралізація як засіб ресурсної самодостатності територіальних громад: теоретичний аспект. Державне управління та місцеве самоврядування. 2015. Вип. 2 (25). С. 60–69. Федірко Б.О. Сучасний стан та напрями реформування системи місцевого самоврядування в Україні. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2015. Вип. 6. С. 18–22.

44. Фещенко Н. М. Сутність та особливості децентралізації: понятійний апарат. Вісник ЖНАЕУ. 2016. № 1 (54), т. 2. С. 167–179.
45. Чернописький П.Б. Конституційні реформи в Литві і Грузії у сфері місцевого самоврядування та децентралізації влади як приклад для України. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 4. С. 282–293.
46. Чернописький П.Б. Основні шляхи вдосконалення організації та функціонування місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації влади. *Viseqrad Journal on Human Rights*. 2018. № 1. (volume 2) С. 211-217.
47. Чернописький П.Б. Теоретико-методологічні аспекти розуміння децентралізації влади як конституційно-правового явища. Науково інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Івано-Франківськ: Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького. 2017. № 4 (16). С. 97–104.
48. Шемшученко Ю. Концептуальні проблеми регіональної політики і децентралізації влади в Україні в контексті євроінтеграційних процесів. Віче. 2015. №. 12. С. 3-6.
49. Acte III de la decentralisation: la reforme pas a pas. URL: http://www.cnfpt.fr/sites/default/files/dossier_documentaire_ateliers_des_territoires_nouvel_acte_decentralisation_atelier_montpellier_21.02.13_int_ext.pdf
50. European Charter of Local Self-Government (1985). URL: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/122.htm>
51. 19-th International Conference on Democracy and Democratic Decentralization. December 28–29 2017, Paris, France. ICDDD. URL: <http://waset.org/conferences/2017/12/paris/ICDDD>
52. Convery A. and Lundberg T. C. Decentralization and the centre right in the UK and Spain: central power and regional responsibility. *Territory, Politics, Governance*. 2017. №5(4). P. 388-405.
53. Harald Baldersheim, Michal Illner, Hellmut Wollmann (Eds.) *Local Democracy in Post-Communist Europe*. Opladen: Leske Budrich, 2003. 338 p.

54. Ruano J. M., Profi roiu M. Conclusions: Intergovernmental Networks and Decentralisation in Europe. The Palgrave Handbook of decentralization in Europe. Palgrave Macmillan, 2017. 522 p.

1. Інтернет-ресурси:

<http://www.rada.gov.ua>

<http://www.nau.kiev.ua>

<http://www.president.gov.ua>

2. СЕНМК:

Стандартизований навчально-методичний комплекс (бібліотека НУЮАУ) -<http://library.nulau.edu.ua/>.

4.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни «Концептуальні основи децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування в Україні» характеризується наявністю на базі наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого можливостей знайти необхідну літературу та інформацію з актуальних проблем у зазначеній сфері, а також ознайомитися із науковими роботами за тематикою викладачів кафедри.

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПК – 1 Розуміння сучасних проблем розвитку місцевого самоврядування та

ЗК 5. – Уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.	територіальної організації влади, критично оцінювати підходи та моделі розвитку місцевого самоврядування
ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.	ПК – 2 Здатність застосовувати системний підхід до проблем правового забезпечення місцевого самоврядування та його реформи
ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 3. – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПК – 3 Здатність оцінювати сучасний стан розвитку місцевого самоврядування та пропонувати напрямки удосконалення його здійснення
ЗК 4. – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 5. – Уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати. ЗК 6. – Здатність працювати в міжнародному контексті.	ПК 4 – Здатність доводити власну точку зору щодо напрямків муніципальної політики в світі та в Україні
ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 3. – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. – Навички використання інформаційних технологій і баз даних.	ПК 5 – Уміння здійснювати пошук, систематизацію, критичний аналіз, оброблення, оцінку та синтез інформації щодо державної муніципальної політики, реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування, отриманої з різних джерел
ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК 3. – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. – Навички використання інформаційних технологій і баз даних.	ПК 6 – Здатність розуміти роль електронного урядування в процесі здійснення реформи місцевого самоврядування в Україні
ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення,	ПК 7 – Уміння моделювати практичні

<p>аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 8 – Уміння планувати, організовувати і контролювати власну діяльність.</p> <p>ЗК 9. – Здатність бути критичним і самокритичним.</p>	<p>ситуації та передбачати перспективи розвитку правових явищ у сфері місцевого самоврядування</p>
<p>ЗК 8 – Уміння планувати, організовувати і контролювати власну діяльність.</p> <p>ЗК 9. – Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 10. – Уміння працювати у команді.</p> <p>ЗК 11. – Здатність приймати неупереджені і вмотивовані рішення</p>	<p>ПК 8 – Навички публічних виступів, дискутування та викладання проблематики муніципально-правових явищ, пов’язаних з реформою децентралізації влади</p>
<p>ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 3. – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 15. – Уміння реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.</p>	<p>ПК 9 – Здатність аналізувати вектори розвитку територіальних громад та їх об’єднань</p>
<p>ЗК 3. – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 13. – Здатність до самоосвіти та навчання протягом усього життя.</p>	<p>ПК 10 – Здатність розуміти сучасні способи децентралізації державної влади</p>
<p>ЗК 14. – Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів і модусів.</p> <p>ЗК 16 – Здатність визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб.</p>	<p>ПК 11 – Здатність визначати сучасні проблеми територіальної організації влади</p>
<p>ЗК 6. – Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК 7. – Навички використання інформаційних технологій і баз даних.</p> <p>ЗК 12. – Здатність спілкуватися іноземною</p>	<p>ПК 12 – Навички застосування європейського досвіду реформування адміністративно-територіального устрою</p>

<p>мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 13. – Здатність до самоосвіти та навчання протягом усього життя.</p>	
<p>ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 3. – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 15. – Уміння реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.</p>	<p>ПК 13 – Уміння орієнтуватися в системі законодавчих та локальних правових актів, що регламентують суспільні відносини у сфері децентралізації влади</p>
<p>ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 15. – Уміння реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.</p>	<p>ПК 14 – Здатність глибоко розуміти всі процедурно-правові засоби реалізації кожного напрямку децентралізації влади в Україні</p>
<p>ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 13. – Здатність до самоосвіти та навчання протягом усього життя.</p>	<p>ПК 15 – Уміння орієнтуватися у застосуванні ключових правових категорій реформи децентралізації влади, розуміти їх суть та значення</p>
<p>ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 9. – Здатність бути критичним і самокритичним.</p>	<p>ПК 16 – Здатність оцінити важливість впровадження елементів демократії участі на всіх рівнях територіальної організації влади в Україні</p>
<p>ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 3. – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. – Навички використання</p>	<p>ПК 17 – Уміння визначати інноваційні підходи до аналізу правових та управлінських явищ під час здійснення реформи децентралізації влади в Україні</p>

<p>інформаційних технологій і баз даних.</p> <p>ЗК 15. – Уміння реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.</p>	
<p>ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 3. – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. – Навички використання інформаційних технологій і баз даних.</p> <p>ЗК 15. – Уміння реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.</p>	<p>ПК 18 – Здатність до конструктивного планування модернізації місцевого самоврядування в Україні</p>
<p>ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 7. – Навички використання інформаційних технологій і баз даних.</p> <p>ЗК 15. – Уміння реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.</p>	<p>ПК 19 – Уміння визначати шляхи зміцнення доходів місцевого самоврядування як ключовий чинник забезпечення фінансової децентралізації</p>
<p>ЗК 1. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 15. – Уміння реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.</p> <p>ЗК 16 – Здатність визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб.</p>	<p>ПК 20 – Здатність змодельовати системно-структурну організацію місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації влади</p>
<p>ФКС – фахові компетентності за спеціальністю (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)</p>	
<p>ФКС 1. – Знання основних категорій та понять у сфері децентралізації влади і реформування місцевого самоврядування</p>	<p>ПК – 1 Розуміння сучасних проблем розвитку місцевого самоврядування та територіальної організації влади, критично</p>

	<p>оцінювати підходи та моделі розвитку місцевого самоврядування</p> <p>ПК 6 – Здатність розуміти роль електронного урядування в процесі здійснення реформи місцевого самоврядування в Україні</p> <p>ПК 8 – Навички публічних виступів, дискутування та викладання проблематики муніципально-правових явищ, пов'язаних з реформою децентралізації влади</p> <p>ПК 10 – Здатність розуміти сучасні способи децентралізації державної влади</p> <p>ПК 15 – Уміння орієнтуватися у застосуванні ключових правових категорій реформи децентралізації влади, розуміти їх суть та значення</p>
<p>ФКС 2. – Здатність аналізувати та оцінювати вплив досвіду країн Європейського Союзу на реформування місцевого самоврядування в Україні</p>	<p>ПК – 2 Здатність застосовувати системний підхід до проблем правового забезпечення місцевого самоврядування та його реформи</p> <p>ПК – 3 Здатність оцінювати сучасний стан розвитку місцевого самоврядування та пропонувати напрямки удосконалення його здійснення</p> <p>ПК 9 – Здатність аналізувати вектори розвитку територіальних громад та їх об'єднань</p> <p>ПК 11 – Здатність визначати сучасні проблеми територіальної організації влади</p> <p>ПК 12 – Навички застосування європейського досвіду реформування адміністративно-територіального устрою</p> <p>ПК 17 – Уміння визначати інноваційні підходи до аналізу правових та управлінських явищ під час здійснення реформи децентралізації влади в Україні</p>

<p>ФКС 3. – Здатність аналізувати та оцінювати вплив Європейської хартії місцевого самоврядування, Всесвітньої декларації місцевого самоврядування, Хартії, Європейської хартії міст та інших документів на подальше реформування місцевого самоврядування в Україні</p>	<p>ПК 5 – Уміння здійснювати пошук, систематизацію, критичний аналіз, оброблення, оцінку та синтез інформації щодо державної муніципальної політики, реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування, отриманої з різних джерел</p> <p>ПК 16 – Здатність оцінити важливість впровадження елементів демократії участі на всіх рівнях територіальної організації влади в Україні</p> <p>ПК 20 – Здатність змодельовати системно-структурну організацію місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації влади</p>
<p>ФКС 4. – Здатність оцінювати взаємодію та взаємопроникнення правових систем світу у контексті запозичення досвіду реформування та розвитку світових систем та моделей місцевого самоврядування</p>	<p>ПК 4 – Здатність доводити власну точку зору щодо напрямків муніципальної політики в світі та в Україні</p> <p>ПК 7 – Уміння моделювати практичні ситуації та передбачати перспективи розвитку правових явищ у сфері місцевого самоврядування</p> <p>ПК 9 – Здатність аналізувати вектори розвитку територіальних громад та їх об'єднань</p> <p>ПК 12 – Навички застосування європейського досвіду реформування адміністративно-територіального устрою</p> <p>ПК 14 – Здатність глибоко розуміти всі процедурно-правові засоби реалізації кожного напрямку децентралізації влади в Україні</p> <p>ПК 19 – Уміння визначати шляхи зміцнення доходів місцевого самоврядування як ключовий чинник забезпечення фінансової</p>

	децентралізації
<p>ФКС 5. – Здатність використовувати сучасні концепції розвитку місцевого самоврядування, а також розуміти можливості щодо інтеграції нових інститутів</p>	<p>ПК 5 – Уміння здійснювати пошук, систематизацію, критичний аналіз, оброблення, оцінку та синтез інформації щодо державної муніципальної політики, реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування, отриманої з різних джерел</p> <p>ПК 6 – Здатність розуміти роль електронного урядування в процесі здійснення реформи місцевого самоврядування в Україні</p> <p>ПК 14 – Здатність глибоко розуміти всі процедурно-правові засоби реалізації кожного напрямку децентралізації влади в Україні</p> <p>ПК 16 – Здатність оцінити важливість впровадження елементів демократії участі на всіх рівнях територіальної організації влади в Україні</p> <p>ПК 18 – Здатність до конструктивного планування модернізації місцевого самоврядування в Україні</p>
<p>ФКС 6. – Здатність обґрунтовувати необхідність нововведень у сфері реформування місцевого самоврядування</p>	<p>ПК 7 – Уміння моделювати практичні ситуації та передбачати перспективи розвитку правових явищ у сфері місцевого самоврядування</p> <p>ПК 9 – Здатність аналізувати вектори розвитку територіальних громад та їх об'єднань</p> <p>ПК 10 – Здатність розуміти сучасні способи децентралізації державної влади</p> <p>ПК 13 – Уміння орієнтуватися в системі законодавчих та локальних правових актів, що регламентують суспільні відносини у</p>

	<p>сфері децентралізації влади</p> <p>ПК 18 – Здатність до конструктивного планування модернізації місцевого самоврядування в Україні</p>
<p>ФКС 7. – Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад здійснення місцевого самоврядування та територіальної організації влади</p>	<p>ПК – 1 Розуміння сучасних проблем розвитку місцевого самоврядування та територіальної організації влади, критично оцінювати підходи та моделі розвитку місцевого самоврядування</p> <p>ПК – 2 Здатність застосовувати системний підхід до проблем правового забезпечення місцевого самоврядування та його реформи</p> <p>ПК – 3 Здатність оцінювати сучасний стан розвитку місцевого самоврядування та пропонувати напрямки удосконалення його здійснення</p> <p>ПК 4 – Здатність доводити власну точку зору щодо напрямків муніципальної політики в світі та в Україні</p> <p>ПК 5 – Уміння здійснювати пошук, систематизацію, критичний аналіз, оброблення, оцінку та синтез інформації щодо державної муніципальної політики, реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування, отриманої з різних джерел</p> <p>ПК 7 – Уміння моделювати практичні ситуації та передбачати перспективи розвитку правових явищ у сфері місцевого самоврядування</p>
<p>ФКС 8. – Навички реалізації і застосування норм матеріального та процесуального права</p>	<p>ПК 13 – Уміння орієнтуватися в системі законодавчих та локальних правових актів, що регламентують суспільні відносини у сфері децентралізації влади</p> <p>ПК 14 – Здатність глибоко розуміти всі</p>

	процедурно-правові засоби реалізації кожного напрямку децентралізації влади в Україні
ФКС 9. – Уміння моделювати правові ситуації у професійній сфері	<p>ПК 9 – Здатність аналізувати вектори розвитку територіальних громад та їх об'єднань</p> <p>ПК 10 – Здатність розуміти сучасні способи децентралізації державної влади</p> <p>ПК 11 – Здатність визначати сучасні проблеми територіальної організації влади</p> <p>ПК 12 – Навички застосування європейського досвіду реформування адміністративно-територіального устрою</p> <p>ПК 20 – Здатність змодельовати системно-структурну організацію місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації влади</p>
ФКС 10. – Здатність аналізувати проблеми правового забезпечення децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування та формувати правові позиції	<p>ПК 10 – Здатність розуміти сучасні способи децентралізації державної влади</p> <p>ПК 11 – Здатність визначати сучасні проблеми територіальної організації влади</p> <p>ПК 13 – Уміння орієнтуватися в системі законодавчих та локальних правових актів, що регламентують суспільні відносини у сфері децентралізації влади</p> <p>ПК 17 – Уміння визначати інноваційні підходи до аналізу правових та управлінських явищ під час здійснення реформи децентралізації влади в Україні</p> <p>ПК 18 – Здатність до конструктивного планування модернізації місцевого самоврядування в Україні</p>
ФКП – фахові компетентності за профілем (спеціалізацією) (обрати компетентності згідно зі змістом	

навчальної дисципліни)	
ФКП 1. – Уміння системно розуміти проблеми правового забезпечення децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування	ПК 12 – Навички застосування європейського досвіду реформування адміністративно-територіального устрою
ФКП 2. – Уміння вільно орієнтуватися в системі законодавства, а також міжнародних стандартах у сфері децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування	ПК 13 – Уміння орієнтуватися в системі законодавчих та локальних правових актів, що регламентують суспільні відносини у сфері децентралізації влади

Додаток 2

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС – результати навчання за спеціальністю (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
РНС – 1. Демонструвати знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у межах різних пра галузей, також міжнародного та європейського права.	№ 1	РНС НД – 1.1. Знати сучасні проблеми місцевого самоврядування та територіальної організації влади і джерела їх виникнення РНС НД – 1.2. Демонструвати знання теоретико-методологічних аспектів децентралізації влади РНС НД – 2.7. Демонструвати зарубіжну практику укрупнення територіальної основи місцевого самоврядування на базовому,

		субрегіональному та регіональному рівнях
РНС – 2. Здійснювати критичний і системний аналіз правових явищ та процесів.	№ 1	РНС НД – 2.8. Розуміти порядок проведення та прогнозувати можливі наслідки реформи фінансової децентралізації
РНС – 3. Пояснювати природу й зміст основних правових інститутів і процедур національного права і особливості їх реалізації та застосування.	№ 1	РНС НД – 1.3. Знати сутність та види децентралізації влади
РНС – 4. Виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.	№ 2	РНС НД – 1.4. Орієнтуватись у законодавстві європейських країн, які ефективно здійснили реформу місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою
РНС – 5. Демонструвати знання та розуміння особливостей правового регулювання у фундаментальних галузях права.	№ 1	РНС НД – 1.5. Знати основні напрямки здійснення регіональної політики
РНС – 5. Характеризувати повноваження органів публічної влади.	№ 2	РНС НД – 2.11. Орієнтуватися в системі повноважень суб'єктів місцевого самоврядування, принципах їх формування та перерозподілу
РНС – 6. Проаналізувати феномен конституціоналізму у сфері	№ 1	РНС НД – 1.7. Знати систему форм демократії участі та світову і вітчизняну практику їх застосування

державного і суспільного буття		
РНС – 7. Визначати каталог прав і свобод людини і громадянина та їх право на судовий захист.	№ 2	РНС НД – 1.8. Розуміти роль публічно-приватного партнерства в процесі здійснення реформи децентралізації влади
РНС – 8. Розкрити механізм легітимації політичної влади і місцевого самоврядування в межах виборчих процедур.	№ 1	РНС НД – 1.6. Визначати роль децентралізації влади у процесах становлення громадянського суспільства РНС НД – 1.7. Знати систему форм демократії участі та світову і вітчизняну практику їх застосування
РНС – 9. Здійснювати логічний, критичний і системний аналіз правових документів.	№ 1	РНС НД – 2.1. Знати процеси становлення та розвитку сучасної концепції децентралізації державної влади в Україні РНС НД – 2.9. Знати форми та методи взаємодії місцевого самоврядування з органами публічної влади та суб'єктами громадянського суспільства та прогнозувати наслідки такої взаємодії
РНС – 10. Підготувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку.	№ 2	РНС НД – 2.2. Визначати напрямки здійснення реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади РНС НД – 2.10. Демонструвати знання системи публічних послуг, їх види та порядок надання
РНС – 11. Виокремлювати юридично значущі факти і формулювати обґрунтовані правові висновки.	№ 1	РНС НД – 2.3. Розуміти сутність місцевого самоврядування як багатоаспектного явища та сучасні підходи до його реформування
РНС – 12. Використовувати правничу термінологію у процесі професійної діяльності.	№ 2	РНС НД – 2.4. Знати сучасний стан реформи місцевого самоврядування, враховуючи його етапізацію та стадійність

РНС – 13. Відшукувати професійну інформацію й використовувати інформаційні технології і бази даних для професійної діяльності.	№ 1	РНС НД – 2.5. Демонструвати знання міжнародних стандартів місцевого самоврядування та володіти практикою їх імплементації в Україні
РНС – 14. Вживати організаційно-правових заходів щодо поширення ідеї правової держави, соціальної справедливості, демократії тощо.	№ 1, № 2	РНС НД – 2.6. Знати доктринальні підходи та правові вимоги до формування об'єднання територіальних громад РНС НД – 1.9. Знати роль інформатизації у здійсненні процесів децентралізації

Додаток 3

Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями у програмі навчальної дисципліни

Результати навчання за навчальною дисципліною / модулями	Предметні компетентності																			
	П К - 1	П К - 2	П К - 3	П К - 4	П К - 5	П К - 6	П К - 7	П К - 8	П К - 9	П К - 10	П К - 11	П К - 12	П К - 13	П К - 14	П К - 15	П К - 16	П К - 17	П К - 18	П К - 19	П К - 20
Навчальна дисципліна / Модуль 1																				
РНС НД – 1.1	x	x	x		x						x									
РНС НД – 1.2		x	x		x	x					x			x	x		x	x		
РНС НД – 1.3	x				x													x		
РНС НД – 1.4		x	x		x				x			x	x	x	x					
РНС НД – 1.5			x	x	x				x											
РНС НД – 1.6						x				x						x	x			
РНС НД – 1.7	x	x	x			x			x	x		x	x			x	x			

